

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

SİLAHYÜREKLİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no. 16150/06)

KARAR (Esas)

STRAZBURG

26 Kasım 2013

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2013. Bu gayriresmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Silahyürekli / Türkiye davasında,*Başkan,*

Guido Raimondi,

Işıl Karakaş,

Peer Lorenzen,

Dragoljub Popović,

Nebojša Vučinić,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Egidijus Kūris,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 5 Kasım 2013 tarihinde gerçekleştirdiği müzakereler neticesinde anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (no. 16150/06) davanın temelinde, Türk vatandaşı olan Ahmet Emin Silahyürekli'nin ("başvuran") 17 Nisan 2006 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuru bulunmaktadır.

2. Başvuran, İstanbul'da görevli Avukat B. Baysal tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuru, 30 Ağustos 2010 tarihinde, Hükümete tebliğ edilmiştir. Sözleşme'nin 29. maddesinin 1. fıkrası gereğince, Daire'nin, davanın kabul edilebilirliği ve esası hakkında aynı anda karar vermesi kararlaştırılmıştır.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

4. Başvuran, 1957 doğumlu olup Nişantaşı'nda (İstanbul) ikamet etmektedir. Mevcut davaya neden olan uyuşmazlık konusu, Aşırılı adasında bulunan ve bu adanın yarısını kaplayan ve 109 ada 1 parsel karşılık gelen, yaklaşık 15 hektar yüzölçümüne sahip bir taşınmazdır. Adanın diğer kısmı ise kamuya aittir.

5. Kaş Sulh Hukuk Mahkemesi, 7 Ekim 1942 tarihli kararında, S.K.'nın Eski Medeni Kanun'un 639. maddesi uyarınca kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yoluyla mevcut davaya konu olan taşınmazın mülkiyetini iktisap ettiği kanaatine varmış ve taşınmazın mülkiyetinin tapu siciline ilgili adına tescil edilmesine karar vermiştir.

6. Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, 13 Ekim 1988 tarihinde, bu taşınmazın I. derece arkeolojik ve doğal sit alanı olarak ilânına karar vermiştir.

7. 22 Şubat 1999 tarihinde gerçekleştirilen kadastro çalışmaları sonucunda söz konusu taşınmaz tapu senedindeki malik adına tespit görmüştür.

8. Başvuran, 8 Kasım 2002 tarihinde taşınmazı satın alarak kendi adına tapu siciline tescil ettirmiştir. Taşınmaz iktisap edilirken, tapu siciline taşınmazın I. derece arkeolojik ve doğal sit alanı olduğuna ilişkin şerh konulması nedeniyle söz konusu taşınmazın mülkiyeti, arkeolojik ve doğal sit alanı olarak iktisap edilmiştir.

9. Hazine, 3 Nisan 2003 tarihinde başvuranın tapusunun iptali istemiyle Kale Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açmış ve taşınmazın kendi adına tapu siciline tescil edilmesini talep etmiştir. Başvuranın, kadastro çalışmaları sırasında ihtilaf konusu taşınmazın mülkiyetini iktisap ettiğini ileri sürerek, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 11.

maddesi uyarınca, ihtilaf konusu taşınmazın kazandırıcı zamanaşımı zilyetliğine konu olamayacağını ifade etmiştir.

10. Başvuran, cevaben, ihtilaf konusu taşınmazın mülkiyetini kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yoluyla iktisap etmediğine, bilakis mülkü satın aldığına işaret ederek, bu taşınmazın ilk maliki S.K.'nın ardından ikinci maliki olduğunu belirtmiştir.

11. Kale Asliye Hukuk Mahkemesi, 10 Haziran 2004 tarihinde, Hazine'nin davasını kabul etmiş ve başvuranın tapu senedini iptal etmiştir. Mahkeme, bir yandan kazandırıcı zamanaşımı zilyetliğine ilişkin davanın, ilgili idareye husumet yöneltilmeksizin ve ilgili idarece davaya taraf olunmaksızın açılması ve diğer yandan da, söz konusu kararın temyiz edilmemesi nedeniyle 7 Ekim 1942 tarihli kararın hukuken geçerli olmadığı kanısına varmıştır. Kale Asliye Hukuk Mahkemesi, bu taşınmaza ilişkin tapu senedinin, kanunda belirtilen geçerlilik koşullarını yerine getirmeyen bir yargılama sonucunda verilen yargı kararına dayandırıldığı ve dolayısıyla tapu sicilindeki kaydın Hazine ile ilgili olmadığı sonucuna varmıştır.

Kale Asliye Hukuk Mahkemesi, yapılmasına karar verdiği bilirkişi incelemeleri çerçevesinde, ihtilaf konusu taşınmazın 12 254,45 m² yüzölçümündeki kısmının kamu malı olan kıyı kapsamında kaldığını ve taşınmazın geri kalan kısmının ise I. derece doğal ve arkeolojik sit alanı olduğunu kabul etmiştir (58 322,65 m²'si arkeolojik sit alanı ve 74 503,16 m²'si doğal sit alanı).

12. Yargıtay, 5 Nisan 2005 tarihinde, bu kararı onamış ve 17 Ekim 2005 tarihinde ise karar düzeltme talebini reddetmiştir.

13. Hazine, 29 Eylül 2009 tarihinde, taşınmazın yüzölçümlerine ilişkin olarak 10 Haziran 2004 tarihli kararda yer alan maddi hatanın düzeltilmesini talep etmiştir.

14. Demre Asliye Hukuk Mahkemesi, bu talebi kabul etmiş; taşınmazın doğal sit alanı olarak ilân edilen kısmının yüzölçümünü 79 309,73 m² olarak

ve kamu malı olan kıyı kapsamında kalan kısmını ise 12 368,50 m² olarak düzeltmiştir. Başvuran bu karara karşı temyiz yoluna başvurmuştur.

15. Taşınmazın başvurudan önceki maliki, ada üzerinde doğa müzesi kurulmasına yönelik proje geliştirmiş ve bu anlamda idari işlemleri başlatmıştır. Yetkililer, bu proje hakkında uygun görüş bildirmiştir.

I. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMASI

16. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun (2863 sayılı ve 21 Temmuz 1983 tarihli Kanun) 11. maddesine göre, kültür ve tabiat varlıkları olarak ilân edilen yerlerin zilyetlik yoluyla iktisap edilmesi mümkün değildir.

17. Anayasa'nın 43. maddesinin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır (...).”

18. 1942 tarihinde yürürlüğe giren-Eski Medeni Kanun'un 639. maddesinde-kazandırıcı zamanaşımı zilyetlik koşulları (davasız ve aralıksız yirmi sene müddetle zilyetlik) belirtilmektedir. Bu hükme göre kazandırıcı zamanaşımı yoluyla zilyetliğin tespit ettirilmesine ilişkin dava, Hazine ve ilgili idare aleyhine açılmalıdır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME'YE EK 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLÂL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

19. Başvuran, tapusunun iptal edilmesi nedeniyle Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinde düzenlenen mülkiyetine saygı gösterilme hakkının ihlâl edildiğini iddia etmektedir. Söz konusu maddenin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.”

20. Hükümet, bu iddiayı kabul etmemektedir.

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

21. Hükümet, Mahkeme’yi iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle başvuruyu reddetmeye davet etmektedir. Hükümete göre başvuran, İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 13. maddesine dayalı olarak tazminat davası açmıştır.

22. Başvuran, bu hukuk yolunun etkin olduğuna itiraz etmektedir. Başvuran, tapusunun iptalinin yasaya aykırı olduğu yönündeki tüm iddialarını adli mahkemeler önünde daha önce dile getirdiğine işaret etmiştir. Başvurana göre idari mahkemeler önünde yeni bir yargılama yapılmasına gerek yoktur.

23. AİHM, Hükümet tarafından dile getirilen itirazın, idarenin eyleminden doğan zararın tazminini talep etmeye imkân veren tazminat yoluyla ilgili olduğunu gözlemlemektedir. Oysa bu itirazın konusu, başvuran tarafça dile getirilen, mülkiyete saygı hakkına yapılan müdahalenin yasallığına ilişkin daha genel bir problemi ileri süren şikâyet konusuyla bağdaşmamaktadır (Bk, bu anlamda, *Sarıca ve Dilaver/Türkiye*, no. 11765/05, p. 34, 27 Mayıs 2010). Ayrıca Hükümet, bu hukuk yolunun etkin olup olmadığını belirleyememiştir; başvuranın durumunda bulunan bir kişiye bu hükme dayanarak tazminat ödenmesine hükmedilmesine ilişkin herhangi bir karar örneği sunmamıştır. Bu nedenle Mahkeme, Hükümetin itirazının kabul edilemeyeceği kanısındadır.

24. AİHM, bu şikâyetin Sözleşme’nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını saptamaktadır. Diğer

yandan, herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığı kanısına varan Mahkeme, şikâyetin kabul edilebilir olduğunu belirtmektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların iddiaları

25. Başvuran, ihtilaf konusu taşınmazın ikinci maliki olduğunu ve 7 Ekim 1942 tarihli kararda hukuka aykırılık bulunduğu haberdar olmaması nedeniyle sorumlu tutulamayacağını ileri sürmektedir. Kamu hizmetlerindeki kusurlardan sorumlu tutulamayacağını belirtmektedir.

26. Başvuran, turizm kompleksi inşa etme niyetinin bulunmadığını ifade etmektedir. Aksine, başvuran kamu makamları tarafından teşvik edilen ve geçerli sayılan bir proje olan ve doğal mirasın korunması amacıyla müze kurulmasına ilişkin önceki malik tarafından hazırlanan projeyi uygulamayı hedeflemiştir.

27. Başvuran, söz konusu mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kamu yararı gereklerine uygun olmadığını ileri sürerek, doğal miras koruma müzesinin kurulmasının engellenmesine yönelik gerçekleştirilen *de facto* kamulaştırma nedeniyle mağdur olduğunu ifade etmektedir.

28. Hükümet, Kaş Sulh Hukuk Mahkemesi'nin ilgili dönemde yürürlükte olan mevzuata, yani 1906 tarihli Asar-ı Atika Nizamnamesi'nin 4. maddesine ve Medeni Kanun'un 641. maddesine aykırı olarak, 7 Ekim 1942 tarihli kararlar söz konusu taşınmazın Hazinesin mülkiyetine geçmesine karar verdiğini ileri sürmektedir. Kaş Sulh Hukuk Mahkemesi kararının usulü gereklilikleri yerine getirmediğini eklemektedir. Hükümet, ilgili idareye davada husumet yöneltilmediği ve kararın temyize konu olmaksızın kesinleştiğini dikkate almaktadır. Bu nedenle, Hükümet tapunun dayanağını teşkil eden kararın hukuken geçerli olmadığı kanısındadır.

29. Hükümet, Kadastro Kanunu'nun 12. maddesine göre, Hazine'nin kadastro çalışmalarının tamamlanmasının ardından on yıllık bir süre içinde tapunun iptalini ve taşınmazın kendi adına tescilini talep edebileceğine işaret etmektedir. Kadastro çalışmalarının 1999 yılında tamamlanması nedeniyle Hazine, kanunla kendisine tanınan on yıllık süre içinde harekete geçmiş, zira 2004 yılında davasını açmıştır.

30. Hükümet, 1988 yılında taşınmazın Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından I. derece arkeolojik ve doğal sit alanı olarak ilân edildiğini anımsatarak, Anayasa'nın 63. maddesine göre Devletin tarihi, kültürel ve doğal mirasını korumakla yükümlü olduğunu ileri sürmektedir.

31. Hükümet, başvuranın tapusunun geçersiz sayıldığını iddia etmektedir. İhtilaf konusu taşınmazın Hazine adına tapuya tescil edilmesi, Anayasa'nın, 2863 Sayılı Kanun'un (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu) ve 3402 Sayılı Kanun'un (Kadastro Kanunu) ilgili hükümlerine kesinlikle uygundur. Hükümet, başvuranın ihtilaf konusu taşınmazı iktisap ederken taşınmazın hukuksal durumunu bilmesi nedeniyle taşınmazın tapusunun iptalinin başvurana orantısız bir yük yüklediğini eklemektedir. Söz konusu taşınmazın, başvuran tarafından satın alınmadan önce I. derece doğal ve arkeolojik sit alanı olarak ilân edildiğini belirtmektedir. Aynı zamanda bu taşınmazın kullanımı, idare tarafından daha önce düzenlenmiş ve izne tabi tutulmuştur. Başvuranın taşınmazı turistik amaçlarla kullanmayı planlaması ve her şekilde izin talep etmek zorunda kalması nedeniyle Hükümet, taşınmazın tapusunun iptalinin başvurana orantısız bir yük yüklediği kanaatindedir.

32. Hükümet, arkeolojik sit alanlarının korunmasına ilişkin, *Perinelli ve diğerleri/İtalya* (no.7718/03, 26 Haziran 2007) ve *Longobardi ve diğerleri/İtalya* (no. 7670/03, 26 Haziran 2007) isimli kararlara atıfta bulunmaktadır. Hükümet, arkeolojik mirasın korunması zorunluluğunun,

özellikle dünya arkeolojik mirasının önemli bir kısmını barındıran bir ülkede temel bir gereklilik teşkil ettiğini ileri sürmektedir.

2. AİHM'in Değerlendirmesi

33. Mahkeme, öncelikle başvuranın ihtilaf konusu taşınmazın arkeolojik ve doğal sit alanı olarak ilân edilmesinden ve bu nedenle mülkiyet hakkına getirilen sınırlamalardan değil, yalnızca tapusunun iptal edilmesinden şikâyet ettiğini dikkate almaktadır. Bu bağlamda, Mahkeme, başvuranın iptal edilinceye dek tamamen geçerli bir tapuya sahip olması nedeniyle Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesiyle korunan hakka haiz olduğu kanısındadır. AİHM, başvuranın tapusunun iptal edilmesinin mülkiyetine saygı hakkına müdahale oluşturduğu kanaatindedir. Bu müdahale, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin 1. bendinin 2. cümlesi anlamında mülkiyetten “yoksun bırakma” olarak incelenmektedir (*Brumărescu/Romanya* [BD], no. 28342/95, § 77, AİHM 1999-VII).

34. AİHM, ihtilafli taşınmazın doğal ve arkeolojik sit alanı olarak ilân edildiğini tespit etmektedir. Ancak, Kale Asliye Hukuk Mahkemesi önündeki yargılama süresince bu taşınmazın bir kısmının kamu malı sayılan kıyı kapsamında kaldığı ve bu kısma karşılık gelen tapunun bu nedenle iptal edildiği saptanmıştır. Kamu malı sayılan kıyıdaki taşınmazın farklı bir hukuki rejime tabi olması nedeniyle Mahkeme, taşınmazın geri kalan kısmının ayrı olarak incelenmesi gerektiği kanısındadır.

a) Taşınmazın Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı Olarak İlân Edilen Kısmı

35. Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi, her şeyden önce ve özellikle kamu makamları tarafından mülkiyete saygı hakkına yapılan müdahalenin yasal olmasını gerektirmektedir. Demokratik toplumun temel ilkelerinden

biri olan hukukun üstünlüğü, bütün Sözleşme maddelerinin özünde yer almaktadır (*Iatridis/Yunanistan*, no. 31107/96, § 58, AİHM 1999-II). Yasallık ilkesi, iç hukuk kurallarının yeterli ölçüde öngörülebilir, açık ve erişilebilir olmasını öngörmektedir (*Hentrich/Fransa*, 22 Eylül 1994, § 42, seri A no. 296-A, *Lithgow ve diğerleri/Birleşik Krallık*, 8 Temmuz 1986, § 110, seri A no. 102 ve *Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı/Türkiye*, no. 34478/97, § 50, 9 Ocak 2007).

36. Mahkeme, Kale Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, Kaş Sulh Hukuk Mahkemesi tarafından 7 Ekim 1942 tarihinde verilen kararın hukuken geçerli olmadığı sonucuna vardıktan sonra başvuranın tapusunu iptal ettiğini saptamaktadır. Bu bağlamda, Asliye Hukuk Mahkemesi, bir yandan, yargılamada herhangi bir taraf gösterilmeksizin ve ardından herhangi bir tarafa davada husumet yöneltilmeksizin dava açıldığını ve diğer yandan ise söz konusu kararın temyize konu olmadığını tespit etmiştir. Kale Asliye Hukuk Mahkemesi, bu taşınmaza ilişkin tapu senedinin, kanunla öngörülen geçerlilik koşullarını yerine getirmeyen bir yargılama sonunda verilen yargı kararına dayandırıldığı sonucuna varmıştır. Kale Asliye Hukuk Mahkemesi, böyle bir kararın ve ardından tapu siciline yapılan kaydın Hazine'yi bağlamadığı kanısına varmıştır.

37. Mahkeme, Kaş Sulh Hukuk Mahkemesi'nin, 7 Ekim 1942 tarihli kararında, S.K.'nın Eski Medeni Kanun'un 639. maddesi uyarınca, kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yoluyla ihtilaf konusu taşınmazın mülkiyetini iktisap ettiği kanaatine vardığını dikkate almaktadır. Oysa bu hükme göre kazandırıcı zamanaşımı zilyetliğine ilişkin dava Hazine ve ilgili idare aleyhine açılmalıdır. Bu usulü gerekliliğe uyulmaması nedeniyle Kale Asliye Hukuk Mahkemesi 1942 tarihli kararın hukuken geçersiz olduğu sonucuna varmıştır. Hükümet, aynı zamanda taşınmazın tapusunun iptaline ilişkin karardan söz edilmemesine rağmen esasa ilişkin hukuk kurallarına da riayet edilmediğini iddia etmektedir.

38. AHİM, başvuranın bu taşınmazı 2002 yılında satın aldığını ve ardından taşınmazın başvuran adına tapu siciline tescil edildiğini kaydetmektedir. Başvuranın Hükümet tarafından itiraz edilmeyen beyanlarına göre, başvuran bu taşınmazın ikinci malikidir. Taşınmaz, ilk malik ile başvuran arasında art arda farklı kişilerin mülkiyetine geçmiştir. Dosyadan bu taşınmazın tüm maliklerinin tapularına itiraz edildiği sonucuna varılmamaktadır.

39. Mahkeme'ye göre, 2002 yılında taşınmazın mülkiyetinin iktisap edilmesi sırasında başvuranın bu işlemin Türk Hukukuna uygun olduğundan emin olduğu konusunda herhangi bir şüphe yoktur. Esasen, tapu siciline yapılan kaydın hukuka uygunluğu ve tapunun geçerliliği iç hukuk bakımından tartışma konusu olmamıştır. Başvuran, Kale Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından tapusu iptal edilinceye kadar tapusunun geçerliliği konusunda yasal olarak "hukuki güvenlik" ilkesine dayanmıştır. Tapu sicilinde, 1942 tarihli kararın geçersiz olduğu konusunda herhangi bir bilgi ya da bu taşınmaza ilişkin mülkiyet hakkının geçerliliğinden şüphe edilmesine imkân verecek herhangi bir ifade yer almamaktadır. Başvuranın da bildiği üzere, taşınmazın doğal ve arkeolojik sit alanı olarak ilân edilmesi, taşınmazın mülkiyetinin satın alma yoluyla iktisap edilmesine engel teşkil etmemiştir. Mahkeme, ayrıca başvuranın söz konusu taşınmazı elde etme konusundaki iyi niyetine gerek ulusal düzeyde gerekse AİHM önünde itiraz edilmediğini göz önünde bulundurmaktadır.

40. Dolayısıyla, 7 Ekim 1942 tarihli kararın geçersiz sayılmasının ardından altmış yıldan fazla bir süre sonra başvuranın tapusunun iptal edilmesinin öngörülebilir olduğunun düşünülmesi mümkün değildir. Esasen başvuran, yalnızca ilk tapunun oluşturulmasına dayanak teşkil eden kararın yeniden incelenmesi yoluyla tapusunun iptal edilmesini makul olarak öngörebilmiştir.

41. Mahkeme, ayrıca, başvuranın mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin, Hükümetin iddia ettiği üzere, 3402 Sayılı Kanun'a ve 2863 Sayılı Kanun'a dayandırılmayacağını göz önünde bulundurmaktadır.

42. Öncelikle başvuranın taşınmazı satın aldığı sırada yürürlükte olan 2863 Sayılı Kanun'a (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu) ilişkin olarak, Mahkeme, bu kanunun 11. maddesinin, yalnızca doğal ve kültürel miras olarak ilân edilen yerlerin mülkiyetinin kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yoluyla elde edilmesini yasakladığını saptamaktadır. Oysa bu yasaklama başvuranın durumu için uygun değildir; zira başvuran bu taşınmazı satın alarak taşınmazın maliki olmuştur. Mahkeme, aynı zamanda, bu kanunun Devlete, özel kişilere ait olan ve kültürel ve doğal mirasın korunması bağlamında doğal ve arkeolojik sit alanı olarak ilân edilen yerleri kamulaştırma imkânı verdiğini tespit etmektedir. Başvuranın olayında, kamu makamları bu yolu kullanmamıştır.

43. 3402 Sayılı Kanun'a (Kadastro Kanunu) ilişkin olarak, Mahkeme, Hükümetin görüşlerini, 1999 yılında gerçekleştirilen kadastro çalışmalarını, konuya ilişkin daha ayrıntılı bilgi vermeksizin veya bu çalışmalara ilişkin belgeleri sunmaksızın dile getirdiğini dikkate almaktadır. Her halükarda, Hükümetin görüşlerine göre bu çalışmalar sonucunda mevcut tapu ilgilisi adına tespit görmüş ve 7 Ekim 1942 tarihli kararın geçerliliği hiçbir şekilde söz konusu edilmemiştir.

44. Son olarak, Mahkeme, mevcut dava konusunun Hükümet tarafından ileri sürülen kararların konusundan görünür şekilde farklılık gösterdiğini dikkate almaktadır. Söz konusu davalarda, başvuranların taşınmazlarına inşaat yasağı getirilmesi yönündeki tedbir taşınmazların kullanımına ilişkin bir düzenleme olarak incelenirken, mevcut davada başvuranın tapusunun yalnızca iptal edilmesi mülkiyet hakkından yoksun bırakma olarak değerlendirilmektedir. Aynı zamanda Hükümet tarafından ileri sürülen davaların mevcut davanın incelenmesi için uygun olmadığı görülmektedir.

45. Bu değerlendirmeler ışığında AİHM, ihtilaflı müdahalenin yasallık ilkesiyle uyumlu olmadığı ve dolayısıyla başvuranın mülkiyetine saygı hakkının ihlâl edildiği kanısındadır.

46. Dolayısıyla, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlâl edilmiştir.

b) Taşınmazın Kamu Malı Sayılan Kıyı Kapsamında Kalan Kısmı

47. AİHM, başvuranın mülkiyetine saygı hakkına yapılan müdahalenin yasal bir dayanağının – Anayasa'nın 43. maddesi – bulunduğu ve kamu yararına yönelik meşru bir amaç taşıdığı kanısındadır: kıyıyı korumak ve deniz kıyısına gidebilme imkânı sağlamak (*N.A. ve diğerleri/Türkiye*, no. 37451/97, § 40, AİHM 2005-X).

48. Mahkeme, mülkiyet hakkına müdahale edilmesine yönelik tedbirin ayrıca toplumun genel menfaatinin gerekleri ile bireyin temel haklarının korunması gereği arasında “âdil denge” kurması gerektiğini hatırlatmaktadır. Özellikle kullanılan araçlar ile kişiyi mülkiyetinden yoksun bırakan tedbirle izlenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmalıdır (*Scordino/İtalya* (no. 1), [BD], no. 36813/97, § 93, AİHM 2006-V). İhtilaf konusu tedbirin istenilen âdil dengeye uyup uymadığını ve özellikle başvurana orantısız bir yük yüklenip yüklenmediğini belirlemek amacıyla iç mevzuat ile öngörülen tazminata ilişkin özel şartların dikkate alınması gerekmektedir. Bu bağlamda, AİHM, başvuranın şikâyetine benzer bir şikâyeti daha önce incelediğini ve Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlâl edildiği sonucuna vardığını hatırlatmaktadır (Anılan *N.A. ve diğerleri*, par. 41-43). Esasen, Mahkeme, taşınmazın değerine uygun makul bir meblağ ödenmeksizin mülkiyetten yoksun bırakmanın kendiliğinden orantısız bir müdahale teşkil ettiğini ve tazminatın tamamının

ödenmemesinin yalnızca istisnai koşullarda Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında haklı gösterilebileceğini belirtmiştir.

49. AİHM, somut olayda Hükümetin mevcut durumda farklı bir sonuca götürecek nitelikte ikna edici bir delil ya da olay sunmadığını tespit etmektedir. Başvuran tapusunun iptalinin ardından herhangi bir tazminat almamıştır. Oysa dosyanın incelemesi, tazminatın tamamen ödenmemesini haklı gösterebilecek nitelikte herhangi bir istisnai koşul ortaya koymamaktadır.

50. Dolayısıyla, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlâl edilmiştir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

51. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca,

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlâl edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlâlin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine âdil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

52. Başvuran, doğa koruma müzesinin açılış projesini gerçekleştirmek amacıyla taşınmazının iadesini talep etmektedir. Ada üzerinde, masraflar kendisine ait olmak üzere, su ve elektrik bağlantısının gerçekleştirildiğini, ağaç diktiğini ve yabani hayvanlar getirdiğini belirtmektedir.

Adanın iade edilmemesi durumunda, başvuran 20 milyon Avro (EUR) talep etmektedir.

53. Hükümet, bu iddiaları kabul etmemektedir.

54. AİHM, mevcut dava koşullarında, Sözleşme'nin 41. maddesinin bu aşamada uygulanamayacağı ve davalı devlet ile başvuran arasında

uzlaşmaya varılma ihtimali göz önünde bulundurularak bu hakkın saklı tutulması gerektiği kanaatine varmıştır.

BU GEREKÇELERLE, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlâl edildiğine;
3. Sözleşme'nin 41. maddesinin bu aşamada uygulanmasına yer olmadığına, sonuç olarak,
 - a) Bu hakkı tamamen saklı tutmaya;
 - b) Hükümet ve başvurana, işbu kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren altı ay içinde bu konuya ilişkin yazılı görüşlerini sunmaya ve özellikle varabilecekleri her türlü uzlaşmadan Mahkeme'yi haberdar etmeye davet etmeye;
 - c) Sonraki aşamada olabilecek yargılamayı saklı tutmaya ve ihtiyaç olduğu takdirde, daire başkanını yargılamanın olup olmayacağını belirlemekle görevlendirmeye *karar verir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 26 Kasım 2013 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan